

**Izhaja vsak torek in petek
za časa vojne.**

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo
uredništvu lista »Mir« v Celovec,
Pavličeva ulica štev. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
dopold. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista pišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev.

Velja za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod na-
pisom: **Upravništvu lista »Mir« v
Celovcu, Vetrinjsko obmestje št. 26.**

**Naročnina naj se
plačuje vnaprej.**

**Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.**

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

Leto XXXIII.

Celovec, 3. novembra 1914.

Št. 54.

Z bojišč.

SEVERNO BOJIŠČE.

Dunaj, 29. oktobra. Uradno se raz-
glaša:

29. oktobra, opoldne. Na severovzhod-
nem bojišču včeraj ni bilo večjih bojov.

V zadnjih dneh so bili poizkusi Rusov,
prodirati proti ozemlju pri Turki, uspešno
zavrženi.

Nan estnik šefa generalnega štaba: pl. Hö-
fer, generalmajor.

**Poveljnik posadke trdnjave Przemysl fml.
pl. Kusmanek častni doktor tehniških zna-
nosti.**

Brno, 28. oktobra. (Kor. urad.) Profe-
sorski kolegij tukajšnje nemške Fran Josi-
pove tehniške visoke šole je sklenil soglas-
no, podeliti junaškemu in uspešnemu bra-
nitelju trdnjave Przemysl fml. pl. Kusma-
neku častni doktorat tehniških znanosti. Ta
sklep se potom naučnega ministrstva pred-
loži cesarju v potrdilo.

× × ×

S FRANCOSKO-NEMŠKEGA BOJIŠČA.

Nemci na potu v Calais.

Berolin, 29. oktobra. Pred Rons-
brügge in Houdschoote, tik ob
francoski meji, na potu v Calais
stoje nemške sprednje čete.

**Napredovanje na Yser—Ypres kanalu, pri
Lille in Verdunu.**

Berolin, 29. oktobra. (Wolffov urad.)
Veliki glavni stan, 29. oktobra dopoldne.
Podočilo najvišjega armadnega vodstva:

Naš napad južno od Nieuporta pridobi-
va počasi tla. Pri Ypres je bojni položaj
neizpremenjen.

Zahodno od Lille naše čete
dobro napredujejo. Več utrjenih
sovražnih postojank je bilo za-
vzetih, 16 angleških častnikov in nad 300
mož ujetih in štirje topovi zaplenjeni.
Francoski in angleški protinapadi so bili
povsod odbiti.

Na eno pred katedralo v Reimsu po-
stavljeno francosko baterijo z artiljerijskim
mi opazovalci na zvoniku katedrale je bilo
treba otvoriti ogenj.

V argonskih gozdovih so bili sovražniki
vrženi iz več strelnih jarkov in
je bilo zaplenjenih nekaj stroj-
nih pušk.

Južnozapadno od Verduna je bil hud
francoski napad odbit. Pri protinapadu
so naše čete prodrle do glavne so-
vražne postojanke, ki so jo za-
vzele. Francozi so imeli velike
izgube.

Tudi vzhodno od reke Mosel so bili vsi
sovražnikovi poizkusi, ki so bili sami na se-
bi precej brezpomembni, zavrženi.

Na severovzhodnem bojišču
naše čete napredujejo z napadi. Zadnje
tri tedne so tu ujele 13.000 Rusov in zape-
nile 30 topov in 39 strojnih pušk.

Na južnovzhodnem bojišču se razmere
od včeraj niso izpremenile.

Bitka pri Nieuportu.

Rotterdam, 28. oktobra. (Kor. urad.)
»Nieuw Ratterdansch Courant« javlja iz
Brede: Potniki, ki so prispeli iz Ostende pri-
povedujejo, da postaja bitka pri Dixmuiden
in Nieuportu še vedno ljutejša. Slišati je

neprestano gromenje topov. Iz Ostenda je
pobegnilo skoraj vse prebivalstvo. Ceste so
prenapolnjene nemških čet, ki korakajo na
bojno fronto, ali pa se utrujene vračajo iz
bitke, da se v Ostendu nekoliko odpočijejo.
Na tej točki fronte se bori skoraj iz-
ključno le vojaki nemške mornarice. Od
časa do časa se pojavi na obzorju vojna
ladja, katero Nemci obstreljujejo. Ostende
dosedaj še ni posebno poškodovan. Težko
poškodbe je opaziti na hotelu Majestic, kra-
ljevska palača pa je intaktna. Prebivalci
okoljskih vasi so pobegnili. Primanjkuje ži-
veža, ker so nemške čete vsa živila za-
segle.

Veliki nemški topovi ob belgijski obali.

Berolin, 28. oktobra. Listi javljajo:
V Brugge sta prispela včeraj dva 42 cm to-
pova ter deset topov kalibra 28 cm. Nem-
ške čete so namestile to svojo najtežjo arti-
ljerijo najbrž med Seebrugge in Heystom.
— Nemci, ki so zopet zavzeli mesto Rou-
lers, so tam naložili 200.000 frankov vojne
kontribucije.

Japonci na Francoskem.

V Rimu se širijo vesti, da se bodo na
Francoskem izkrcali, odnosno da se že iz-
krcavajo neke tuje čete, o katerih se ne ve,
odkod prihajajo, sodi pa se, da so to Ja-
ponci. Dočim nekateri domnevajo, da so to
čete, ki so jih poslali zaveznikom na pomoč
Kanadijci, menijo drugi, da so to novi kori,
ki so dospeli iz Indije. Italijanski listi vse
to zanikajo ter zatrjujejo, da se izkrcava na
Francoskem armada, ki so jo dolžni An-
gležem poslati na pomoč Japonci. Dasi je
oddaljenost Japonske od Evrope naravnost
ogromna, vendar je prevoz japonskih čet v
Marzeli mogoč. Ako so namreč Angleži pre-
peljali cel armadni zbor svojih čet iz Indije
na Francosko, potem je pač mogoče, da
lahko tudi Japonci store isto. Neki španski
list je nedavno tega poročal, da se nahaja
v Jokahami in v drugih japonskih lukah
veliko število francoskih trgovskih in tran-
sportnih parnikov. Ti so bili nemara name-
njeni za to, da prepeljejo japonske čete v
Evropo.

V koliko je to res in kako številna je ta
japonska armada, se sedaj ne more vedeti,
pokazala pa bo to bodočnost.

Angleži in Francozi se iz Belgije umaknejo?

Frankofilska »Gazette de Lausanne« po-
roča, da so po mnenju francoskih krogov
Nemci na belgijskem bojišču v znatni pre-
moči, in to navzlic dejstvu, da je Francija
poslala že tudi svoj najmlajši v septembru
sklicani letnik na fronto. Ker prispejo ve-
lika angleška ojačenja šele čez kaka dva
meseca in ker bi mogla takozvana velika
angleška armada poseči šele spomladi v boj
in izvojevati odločitev, ni izključeno, da se
zavezniki sedaj zopet umaknejo proti jugu.

Zanimivosti iz vojske.

Pobratimstvo avstrijskih narodov v boju.

Vojni poročevalci nemških listov poro-
čajo: Za mestom S... ob Sani stojimo (neki
nemški polk) pred nekim mostom, ki edini
veže. S. z O. čez Sano. Ob naši desnici pro-
dirajo Čehi proti mostu.

Če zadržimo sovražnika toliko časa, da
more priti večina brigade na nasprotni
breg, se mora Rusom slabo goditi. Če tudi
smo že osem ur na nogah in ni bilo časa

jesti, dirjamo po približno 1 km široki ni-
žini ob Sani. Bataljon srečno pridirja do
mostu; čez nekaj minut stoji na nasprotnem
bregu in pošilja na desno in na levo živa-
hen ogenj na sovražnika. Naša dva bata-
ljona stojita kot rezerva na levi strani mo-
stu, Čehi na desni. Vsak živec trepetaja; radi
bi hitro ojačili naše čete, kar nas pretrese
groza. Na gričih, z drevjem zaraščenih, on-
stran reke strelja sovražnikova artiljerija
na most. Šrapneli se kakor črvi zadirajo v
lesen most, ki se kruši in podira; čez četrt
ure se goreči in preluknjani most podere v
deročo reko. Mislim, da je vsak med nami
v tem trenutku tiho zakričal od osebnosti in
sočutja, videč, da bo bataljon onstran reke
popolnoma izgubljen. Poznamo pritoke Vi-
sle in vemo, da na prehod niti misliti ni,
ker je Sana najmočnejši pritok.

V tem trenutku napetosti, ki si ne una-
mo dihati, pogledamo vsi na desno na Čehe,
katerim govori njih podpolkovnik s konja,
kažoč jim s sabljo na reko. Vedno bolj se
mu rdeči njegov obraz; ne razumemo niti
besedice, a vemo, kaj da govori. Govoru
sledi skoraj nadčloveški krik v čeških vr-
stah; mogočna množica plane visoko vihteč
puške z nasajenimi bajoneti v vodo. Zapi-
rajo nam naravnost pot; vedno bolj globoko
brodeč v vodo silijo kakor blazni, delajoč si
z obema rokama pot skozi valove naprej.
Ko pridejo prvi na nasprotni breg, sledi
zmagoslavno kričanje v vseh vrstah.

Ko pridejo vsi na nasprotni breg, pre-
močeni, zgoraj sivi in spodaj skoraj popoi-
noma črni, se niti ne otresejo, marveč drve
kakor obsedeni v sprednje vrste. Čez nekaj
minut se streljanje in ropotanje znatno
ojači: blizu stoječi hlevi prično goreti. Tudi
mi, ki tvorimo zadnjo rezervo, dobimo ukaz
naj prodiramo. Sledimo zgledu Čehov, in
sicer veselo, ker se je sovražnikova artilje-
rija že zelo na nas izstrelila. Na nasprot-
nem bregu ni bilo več veliko dela. Rusi so
bili potisnjeni s silo v gozd, kjer jih skoraj
ni bilo mogoče zasledovati, ker je postalo
že temno. Veliko se jih ni moglo rešiti, ker
je medtem postalo temno. Mi smo pa zvečer
napijali spravo svojim češkim bratom. Od-
daleč so se lesketale luči iz mesta S. Peli
smo in kričali nemško in češko ali kar
smo mislili, da je češko.

Junaški čin avstrijskega nadporočnika.

Dne 11. septembra se je v bitki pri Lvo-
vu borila južno od Janowega pri Wielkem
polju neka divizija proti sovražniku, ki je
z močno artiljerijo obvladal višine pri Stra-
dezu in uspešno obstreljeval Wielkopolje.
Sovražna artiljerija je bila takoj izvrstno
zakopana, da je naša nikakor ni mogla naj-
ti. Na gričih pri Ratenhaknu in Porzeczu
so postavili Rusi dozdevne baterije, da bi
varali našo artiljerijo. Ako smo hoteli so-
vražnika pregnati iz zasedene višine, je bilo
treba zapatiti Rotenhahn in južno doli le-
žeče Porzecze. Nadporočnik Fran Liska pr-
vega polka deželnih strelcev, dodeljen 44.
divizijskemu oddelku se je ponudil prostovoljno,
da poskusi izvršiti to težavno nalo-
go. S patroljo petih mož se je podal na pot,
s katerega bi se eventualno tudi lahko ne
povrnili, ker je moral skozi ogenj naše in
sovražne artiljerije. Komaj je došel do
roba vasi Rotenhahn, je bil že v takem rus-
kem ognju, da se je razkropila njegova pa-
trulja kar na mah. Bežati in umikati se je
moral tudi on sam proti skrajni južni točki
Porzecza. Tu je naletel na 12. stotnijo do-

mobranskega polka iz St. Pöltna. Prosil je stotnika, da naj mu da 10 mož. Prostovoljno je hotela iti z njim cela stotnija. Čestital je stotniku, da ima tako hrabro stotnijo, si izbral 10 mož ter odšel z njimi, da vnovič poskusi izvršiti nevarno podjetje, ki se mu prvič ni posrečilo. Veter je vlekel v njihovi smeri, tako, da jih je gosti dim prikrival sovražniku. Prišli so srečno do cilja in začeli podtikati ogenj, vedno desetim hišam hkratu. Rusi, videč, da se požar razširja s tako naglico, odpošlejo patruljo za patruljo, vedno po dva moža skupaj. Zagledali so prvo rusko patruljo. Nadporočnik je komaj zadrževal svoje ljudi, da se niso vrgli proti Rusom. Pustil je, da se je približala do razdalje 30 korakov in je sam pobil z revolverjem oba Rusa. Enega je zadel v stegno, drugega v trebuh. Postreljali so potem patruljo za patruljo in prišli slednjič srečno do Rotenhahna, da si so sovražnikove kroglice frčale neprestano nad njimi. Tukaj je nadporočnik zapazil, da so Rusi pretrgali državni brzojav, ki pelje iz Wielkopolja preko Rotenhahna do višine Stradez, vendar je pa bakrena žica vezala vedno dva in dva brzojavna stebra. Hitro je splezal na steber, zvezal s to žico svoj aparat — bil je namreč častnik železniškega in brzojavnega polka — in poslušal, kako neki skriti ruski častnik govori iz Wielkopolja s svojo artiljerijo na višinah pri Stradezu ter ji razkrija avstrijske pozicije in učinkovanje ruskih topov. Hitro prereže žico, ki je vezala Rotenhahn s Stradezom in konča ta zanimivi ruski pogovor. Nato takoj javi svojemu divizijskemu poveljništvu pozicije ruske artiljerije in pehote. Naši so tako lahko sedaj obstreljevali Ruse iz ozadja, vsled česar so se morali Rusi umakniti. Nadporočnik je potem hitel s svojimi ljudmi v Stradez in je zapalil tudi to naselbino.

Ženske v naši armadi.

Naša armada ima sedaj tudi ženske člane, ki vrše službo paznikov na vlakih Rdečega križa. Vseh skupaj jih je pet. Dve sta Avstrijanki, tri pa Mažarke. Nosijo uniformo kakor vojaki, samo namesto hlač imajo kratko zapeto krilo. Bluze imajo sive, z zapetim ovratnikom, čepico vojaško, z rdečim križcem na sredi. Razen tega imajo tudi siv ogrtač. Orožja ne smejo nositi. Vojna oblast jim je odredila zato tako opravo, ker morajo večkrat po ranjence v bojno črto, vsled česar se ne smejo mnogo razlikovati od ostalih vojakov. Te ženske imajo po 300 kron mesečne plače in popolno oskrbo; spadajo pod vojaške zapovedi in se morajo pokoriti vojaški disciplini. Med vožnjo obvezujejo ranjence. Njihova služba je ogromna in težka, a vrše jo vestno. Vojaki jih po vojaško pozdravljajo, a one istotako odzdravljajo. Njih svet je bojno polje in vlaki Rdečega križa.

Italija.

Nove težave Italije s Tripolitanijsko.

Rim, 26. oktobra. Splošno gibanje proti tujcem, ki se je od početka vojne polastilo vseh mohamedancev, se opaža, četudi sedaj že v milejši obliki, tudi v Libiji. Dozdeva se, da je to gibanje, ki ga je podnel vnovič Enver paša, v prvi vrsti naperjeno proti Francozom in Angležem, ki v Afriki največ riskirajo.

Vsekako je zanimivo, da je prišlo po odmoru štirih mesecev, začetkom septembra v Libiji do nič manj kakor petih večjih napadov od strani domačinov, od teh štirje napadi ob obrežju Cirenajke. Ravno to dokazuje, da ima vmes svoje prste mohamedanska propaganda, ki prihaja iz Egipta.

Dne 5. septembra je bila neka Geriata proti Mursuku odhajajoča karavana, obstoječa iz 33 kamel in spremljana od dveh oficirjev, treh podčastnikov in 60 domačih vojakov, ki je imela s seboj 300.000 frankov v srebru, na višini Sokna napadena in popolnoma uničena. Domneva se, da so bili domači vojaki v sporazumu z roparji.

Skoro istočasno se je Italijanom posrečilo v Cirenajki požgati tabor za 600 regularnih čet in beduinov pri Kaulonu, pri čemer so imeli dva mrtva.

Dne 8. septembra je prodrila neka arabska tolpa do italijanske utrdbe pri Apoloni, ki leži tik ob morju in je pokradla vso

živino. Posadka jo je pognala v beg. Dva Italijana sta bila pri tej priliki ubita.

Pet dni pozneje so Italijani izgubili enega oficirja, 26 vojakov in tri domačine, pri nekem napadu na neko karavano med Zucino in Gebadijo pa 25 ranjencev. Včeraj je bila zopet napadena neka karavana. Italijani so izgubili 6 mrtvih in 8 ranjencev. Zelo sumljivo je zlasti sistematično napadanje.

Rim, 29. oktobra. »Tribuna« poroča, da bo deželni zbor sklican v zadnji tretjini meseca novembra. Zasedanje bo morda trajalo do 20. decembra. Na dnevnem redu bo menda začasni proračun. Za samoobsebi umevno se smatra, da se bo debatiralo tudi o svetovni vojski in o stališču Italije. Vlada se zelo trudi, da zagotovi gladek razvoj debate. Zlasti si prizadeva, da bodo govorili le taki govorniki iz stranke večine, katerih izvajanja bodo v takem tonu, da jamčijo za to, da ne bo kakih neljubih dogodkov, in ki ne bodo zavzeli kekega enostranskega stališča nasproti posameznim vojujočim se državam.

Turki posegajo v boj.

Petrograd (preko Berolina), 30. oktobra. Petrograjska brzojavna agentura poroča:

Med 10. in pol 11. uro dopoldne je neka turška križarka s tremi dimniki obstreljevala v Feodoziji kolodvor in mesto in poškodovala katedralo, grško cerkev in skladišča ob luki in ladjišču. En vojak je bil ranjen. Poslopije podružnice ruske banke za zunanjo trgovino se je vnelo. Ob pol 11. uri je križarka odplula proti jugozahodu.

V Novorosijsk je došla turška križarka »Hamidje«, pozvala mesto, da se uda in izroči državno imetje in zagrozila, da bo v slučaju odklonitve obstreljevala mesto. Ruski konzul in njegovi uradniki so bili aretirani. Križarka je zopet odplula.

Feodozija leži na južnovzhodni obali otoka Krim ter ima nad 20.000 prebivalcev.

Novorosijsk je rusko mesto ob Črnem morju in šteje tudi 20.000 prebivalcev.

Kaj je treba vedeti o koleri.

Izdalo c. kr. notranje ministrstvo, oktobra 1914.

1. Kolera je nalezljiva bolezen. Dobi se s tem, da pride neki povzročevalec bolezni (kolerni bacil) iz ust v čreva. Naleze se vsakokrat od človeka, ki izločuje povzročevalce bolezni v svojih ocedkih, posebno v črevesnih ocedkih. To izločevanje se ne vrši samo pri na koleri obolelih, ampak pogostokrat tudi pri ozdravelih (trajni izločevalci), včasih tudi pri osebah, ki so ostale zdrave (nosilci bacilov).

2. Ocedki vsebujejo povzročevalce kolere, ne pa zrak, ki se izdihava, ali pa kožno izhlapevanje. Nevarnost za neposreden prenos kolere je manjša, kakor pri mnogih drugih nalezljivih boleznih. Tudi postrežba na koleri obolelim ni nevarna, če se kdo varuje, da se ne onesnaži z njihovimi ocedki (v bolnikovi sobi ne jesti, ne piti, ne kaditi!) ali če se po onesnaženju korenito očisti in učinkujoče desinficira (razkuži).

3. Razen kolernih ocedkov samih pridejo za širjenje bolezni v poštev od kolernih ocedkov onesnažene reči (predvsem perilo, obleka, posode in druge potrebne reči, stranišča, nečista voda, onesnažena živila).

Gotove vrste delavci so v posebni nevarnosti, da se nalezijo kolere, n. pr. splavači, delavci v lukah, ki pijejo nečisto vodo, perice, ki se nepremišljeno pečajo z umazanijo, ne razkuženim perilom.

4. Razširjevanje kolere od kraja v drugi kraj se vrši s prometom; skozi zrak se ne širi.

5. Pred kolero naj nikdo ne beži, ampak naj ostane v svojih navadnih razmerah.

6. Najvažnejša osebna vodila, da se obvarujemo kolere, so:

Snažnost telesa, zlasti umivanje rok po vsakem onesnaženju (n. pr. po vsaki rabi stranišča), na vsak način pred vsakim zavživanjem; snažnost v stanovanju (predvsem v kuhinji in na stranišču);

bramba pred muhami itd. varovati se je treba pitne ali umivalne vode, ki ni brez napake (sumljivo vodo prekuhati!) Svati se, zavživati pokvarjena ali težko prebavljiva živila, nekuhanu mleko, sadje, salato, murbe v preoblini meri itd. sploh preobilno zavživanje.

Slabe stanovanjske razmere, nezadostna obleka, neurejeno življenje, napake v dieti, vsaka nezmernost, posebno pijančevanje učinkujejo neugodno.

Razna varstvena ali zdravilna sredstva, ki se čestokrat vsiljivo priporočajo (žganje zoper kolero, kapljice zoper kolero itd.) so zanič. Alkoholne pijače prav nič ne varujejo pred kolero in je ne zdravijo.

Zadnji čas se pogostokrat priporoča cepljenje zoper kolero. Ali se naj izvrši to cepljenje kakor tudi način cepljenja mora od slučaja do slučaja presoditi zdravnik.

7. Med naleženjem in izbruhom bolezni preteče pri koleri čas od poldneva do pet dni (inkubacijski čas). Po peterih dneh se torej bolezn ni treba več bati.

8. Najznačilnejši pojav bolezni je v izrazitih slučajih huda driska (ponavadi brez bolčin, odpadki podobni rižnati vodi) in bruhanje; pogostoma se pridružujejo neugasljiva žeja, ponehanje vodnega odtoka, boleči krči v mišicah (zlasti v mečah), hripav, brezbarven glas, huda utrujenost.

Včasih mine bolezen brez hudega obolenja z zgolj znaki črevesnega katarja. Ali je kolera ali ni, more zagotovo dognati le bakteriološka preiskava.

9. Za časa kolere je treba na sumljiva obolenja bolj paziti kakor sicer.

Pri vsakem obolenju na koleri ali smrtnem slučaju vsled kolere kakor tudi pri vsakem samo sumljivem slučaju obolelosti ali smrti je po najkrajši poti treba naznati, kakor zahteva zakon, zdravstveni obisti.

10. Bolnike in sumljive je treba ločiti od drugih in sicer najbolje v bolnišnico.

11. Osebe, ki prihajajo iz krajev kolere, se morajo na kraju dohoda (brez omejevanja in občejanja in osebnega nadlegovanja) nadzorovati pet dni od sanitetne policije. Pri posebni nevarnosti nalezljivosti (zlasti pri nosilcih bacilov) se sme odrediti izolirano (osamljeno) opazovanje.

12. Korenito se morajo razkužiti (neprestano razkuževanje na bolniški postelji, konečno razkuženje): Ocedki bolnikov (odpadki, izbruhnjene jedi, voda) kakor vse reči, ki so bile od bolnika onesnažene ali so se mogle onesnažiti (n. pr. posteljno in telesno perilo, obleka, jedilne in pitne posode itd.).

13. Na javno negovanje zdravja je treba v časih kolere bolj paziti kakor sicer. Znane zdravstvene napake se morajo odpraviti (predvsem glede dobivanja vode in odstranitve raznih odpadkov, ravnotake napake v prometu z živili, pri prenočevanju množic itd.).

V krajih z dobrimi zdravstvenimi razmerami (z dobro oskrbo vode, brezpogrešnim odstranjevanjem raznih odpadkov (se azijska kolera ne udomači in se mora zoper njo uspešno nastopiti, tudi če je bila prinešena).

Koliko črnovojnikov od 24. do 36. leta bo šlo na nabor?

Kakor je znano, se morajo po najnovejši odredbi vsi črnovojniki od 24. do 36. leta, v kolikor že sedaj niso poklicani pod orožje, podvreči novemu naboru. Zanimivo bi bilo dognati vsaj približno, koliko mož bo šlo na ta nabor. Na podlagi statističnih podatkov iz leta 1910. vemo, kakor pišejo praški »Narodni Listy«, da je bilo l. 1910. v avstrijski državni polovici moških od 20. do 24. leta 1 milijon 169.794, od 25. do 29. leta 1. milijon 18.780, od 30. do 34. leta 932.668, a od 35. do 39. leta 867.172. Ako vzamemo iz razreda 20—24 letnih petino, iz zadnjega razreda pa dve petini, dobimo tole sliko:

V Avstriji je: 24letnih moških 233.959; od 25—29 let 1.018.780; od 30—34 let 932.668; od 34—36 let 346.876, torej skupaj od 24—36 let starih moških 2.532.277.

Ako se poslužujemo istega načina štetja tudi na Ogrskem, v Bosni in Hercegovini

dobimo za 24—36letne moške število **1,816.298** na Ogrskem, v Bosni in Hercegovini pa število 178.988.

Po teh računih je torej moških od 24 do 36 let v Avstriji 2,532.277, na Ogrskem 1,816.298, v Bosni in Hercegovini 278.988, skupaj **4,527.563**.

L. 1910. je torej znašalo število vseh moških v starosti od 24. do 36. leta v avstro-ogrski monarhiji **4 milijone 527 tisoč 563**.

Od tega časa so gotovo nastale spremembe in sicer v toliko, da je število teh moških poskočilo.

Sveta vojska.

Iz grobov se učimo!

Pač z globokoresnimi mislimi stopamo Vernih duš dan med brezštevlnimi gomili naših dragih, naših prijateljev in znancev, med grobovi vseh prednamcev.

Potekla jim je ura tuzemskega bivanja. Gorje, ako so tek svoje življenske ure pospeševali z raznimi strastmi, in tudi s strastjo pijančevanja! Verjemite, ni jih malo, katere je alkohol položil v prezgodnjo gomilo! Grozopolna gora mrtvaških lobanj bi narastla pred nami, ko bi videli mi nagromadene pred seboj lobanje vseh tistih, ki so se kot žrtev pijančevanja prerano in morda še prav mučno ločili iz tega življenja!

Strahovito jezero krvi bi se stvorilo, ako bi tekla vkup vsa kri, katere prelitja je krivo žganje in podoben fuzel; kri pretepov, ubojev, umorov, ki glasno kliče k nebu za maščevanje!

Ideal, stremljenje, srčna želja zdravnikov je, človeško zdravje tako utrditi, vseobče tako dvigniti, da bi, — ker je umreti že usojeno človeškemu rodu, — vendar umrl vsakdo šele v skrajni človeški starosti na starostni onemoglosti. Velika in krasnolepa je ta naloga; a naši časi, užitka in strasti polni časi pač hudo zastavljajo pot temu zdravniškemu teženju in stremljenju. In uganete li, kateri užitek, katera strast je ena izmed najhujših? — Odgovorimo mirno: **alkohol**, opojne pijače, predvsem smrdljivi žganjski izdelki, pa tudi vino in pivo zaužito v rednih in večjih množinah.

Vpliv opojnih pijač se javlja v najrazličnejših boleznih občutljivih notranjih organov, kakor na srcu, ledvicah, želodcu, pljučah, jetrah itd. Ali pa te vrste bolezni v naših časih niso postale že nekako splošne? Vidimo vendar v tem prst za pozornost! — Seveda čim slabši je človek, tembolj je sprejemljiv za bolezni in tembolj se mora varovati alkoholnega vpliva. Pa onaža se tudi na navidezno najbolj močnih ljudeh, da v najboljših letih naenkrat obnemorejo, zbolijo in dostikrat jih v primeroma kratkem času smrt preseli na pokopališče. Skoro gotovo je tukaj poleg svojo ugonobujočo vlogo igral i alkohol, bodisi naravnost ali pa posredno, kajti greh pijančevanja, žal, vpliva na potomstvo, in sicer po izkušnjah silno močno, namreč tri do štiri rodove!! Pijanci, žganjarji kot očetje in matere, ali vam vest nič ne očita, da pahnate vaše nedolžno dete v tako nesrečo?!

Pošteno le bi bilo, in pospeševalno za zdravje človeškega rodu: vsaj občeznanim pijancem postavno odreči zakonsko zvezo.

Oh, ko bi mogli zbrati vse solze, ki jih povzroča alkohol, ki jih izvabi žganje, solze strahu in bridkega pomanjkanja, solze srce-trgajoče revščine in globoke žalosti, solze blaznosti in obupa, solze najgrozovitejših telesnih in dušnih bolečin: resnično, morju podobna povodenj iz vseh dežel bi se razlila pred nami!

Bog varuj nas in naše otroke pred pregreho pijančevanja!

Dnevne novice in dopisi.

Tiskovna pomota. V št. 52. našega lista se je v notici »Cerkvena zadeva v Vetrinju« vrinila tiskovna pomota. Namesto »profesor F. M.« je čitati provizor F. M.

Odlikovanje za zasluge za Rdeči križ. Nadvojvoda Franc Salvator je podelil za zasluge za Rdeči križ gimnazijskemu ravnatelju dr. Josipu Tomiškiju v Mariboru srebrno častno kolajno Rdečega križa.

Božič na bojišču. Denarne darove za božična darila našim vojakom v vojski sprejemajo politične oblasti, pa tudi »Slovenski komite za pomožne akcije v Celovcu«, Družba sv. Mohorja, Vetrinjsko obmestje št. 26. Taka denarna darila bi pa bilo izrecno označiti kot »božična darila«.

Iz ruskega ujetništva je pisal budimpeštanski advokat dr. Hajdu, in sicer iz Barnaula v Sibiriji svoji ženi: »Naznanjam Ti, da se z nami ravna lepo. Tu v Barnaulu je tudi precej dobra družba. Pomanjkanja ne trpimo, ker ujeti oficirji dobivamo na mesec 50 rubljev, od katerih se da pošteno živeti, ker za obed plačujemo na mesec 12 rubljev; za večerjo pa 9 rubljev in vse blago je dobro!«

Dr. Josip Leskovar, odvetnik v Mariboru, se nahaja sedaj v Zeleniku v kotorskem zalivu kot rezervni poročnik. Od tamkaj stalno piše svoji soprogi. Iz njegovega zadnjega pisma posnamemo sledeče: »Vreme je tukaj raznoliko. En dan silovita burja, kakršne pri nas na Štajerskem nikdar ne doživimo, kmalu nato pastopi zopet rajsko-milo vreme. Okolica, posebno obal ob zalivu, je naravnost divno-krasna. Tukaj cveto sedaj vijolice in druge spomladne cvetice. Doživeli smo že tudi par »pozdravov« iz francoskih topov in iz onih z Lovčena. Ti pozdravi so pa ostali brez uspeha. Čudno vošlo doni gromenje topov z gore Lovčen. Mi se gibljemo popolnoma svobodno. Tukaj je več slovenskih častnikov in vojakov. Vsem pristašem, znancem in prijateljem iskrene pozdrave!

Najlepše zadoščenje. Tržaška »Edinost« piše: Povodom svojega bivanja v Pulju je nadvojvoda prestolonaslednik Karel Franc Josip obiskal okolico Pulja in je prišel tudi v Medulin. Sprejeli so ga najpristrčneje vaško načelstvo, vse ljudstvo, učiteljstvo, šolska mladina. Skoro vse hiše so bile odičene z narodnimi in cesarskimi zastavami. Ko je dospel avtomobil z njegovo ces. in kr. visokostjo, so se razlegali navdušeni živio-klici. Avtomobil se je ustavil nekoliko minut med Medulinci, a nadvojvoda si je dal predstaviti župnika in deželnega poslanca L. Kirca ter se mu zahvalil na lepem pristrčnem sprejemu, ki ga je očividno jako razveselil. Lepo zadoščenje je doživel ta zlasti osiveli rodoljub. Zlobni sovražniki so ga psovali in ga denuncirali, da je prišel v preiskavo, osumljen težkega zločina, in glejte: komaj povrnivši se domov iz Ljubljane, je doživel zadoščenje, da mu je od samega naslednika na prestolu došlo zadoščenje.

Poslanec Kotlař umrl. Kakor poročajo iz Prage, je umrl tam češki agrarni poslanec Vaclav Kotlař. Bil je šele v 43. letu. Nastavljen je bil kot živinozdravniški nadzornik pri praškem namestništvu. Svoj čas se je udeležil češke obstrukcije v državnem zboru in je govoril celih 13 ur. Od tistega časa ni bil več prav zdrav. Kot poslanec je bil zelo delaven. Govoril je tudi slovensko in se je v državnem zboru večkrat toplo zavzel za naše zahteve. Svetila mu večna luč!

Vrednostna pisma in poštni zavoji na avstro-ogrske ujetnike so dovoljeni. Razen pisemske pošte se smejo sedaj poštne prosto pošiljati na v sovražnih deželah se nahajajoče avstro-ogrske vojne ujetnike tudi vrednostna pisma in poštni zavoji brez povzjetja (na Francosko le poštni zavoji brez povzjetja in navedbe vrednosti).

General Aufferberg. Nekateri dunajski listi vedo poročati, da prevzame vpokojeni general Aufferberg skoraj višje poveljstvo na jugu.

Dr. Alojzij Juvan, odvetniški koncipient pri dr. Jos. Leskovarju v Mariboru, se bojuje pri bosansko-hercegovskem pešpolku št. 4 proti Črnogorcem in je še popolnoma zdrav.

Odpad od vere. V Mariboru je letošnje leto odpadlo od katoliške Cerkve in prestopilo k protestantizmu 98 oseb.

Maturo so napravili na nemški gimnaziji v Gorici sledeči Slovenci (ki morajo k vojakom): Černovic Marij iz Gorice, Filej Jožef iz Št. Andreža, Furlan Franc iz Brnice, Koren Iv. iz Drežnice, Jean Maks iz Ljubljane, Mate Avgust ter Polcer Marko iz Št. Vida v Podjuni na Koroškem z dobrim, Vrtovec Vencelj iz Vel. Žabelj pa z odličnim uspehom.

Podporno društvo za slovenske dijake Koroške naznanja, da se naj prošnje za podporo določijo družbinemu tajniku do 15. listopada; pripomni pa se, da se prošnje za zdaj ne bodo še rešile, dokler se ne odstranijo nekatere zapreke, ki so nastale vsled vojske.

Pogreša se domobranec Matjaž Jože, c. kr. domobranski lovski pešpolk št. 4, stotnija 5., 4. voj, doma iz Rateč pri Belipeči. Dne 26. avgusta je zadnjič pisal domov. Komur bi bilo kaj o njem znanega, se prosi, da sporoči njegovi materi Mariji Matjaž, Rateče, p. Belapeč (Kranjsko).

Odlikovanje škode. Cesar je podelil vrhovnemu ravnatelju Škodove tovarne Karolu vitezu pl. Škoda na Dunaju v priznanje znamenitih zaslug na vojnotehničnem polju baronstvo.

Slovenskega čebelarstva društva za Koroško I. redni letni občni zbor se je izvršil v Celovcu popoldne semenjske nedelje, dne 25. vinotoka t. l. Za sedanje čase in razmere je bila udeležba še povoljna; zastopane so bile večinoma vse podružnice, katerih je doslej deset. Predsednik je podal po toplem pozdravu in trikratnem živio klicu na presvetlega cesarja obširno poročilo o delovanju društva v prvem letu. Glavna dobrota poleg nedvomnega gospodarskega haska od organizacije slovenskih čebelarjev je nudilo svojim članom za zasilno pitanje že dvakrat od ministrstva izposlovanega brezdavčnega kristalnega sladkorja po znižani ceni. S tem je bila dana posameznikom izdatna pomoč, zlasti v teh težkih časih. Sedanji občni zbor je tudi soglasno in z veseljem sklenil, da postane za naše društvo zavarovanje čebel obvezno za vsakega člana, in sicer zavarovanje a) proti požaru, b) proti tatvini in poškodbi o priliki tatvine, c) proti nezgodi. Dosedanja letnina po 3 K od člana se z zavarovanjem zviša le za 60 h do zavarovalne vrednosti 500 kron; višje nihče ni dolžan zavarovati. (Beri o tem »Slov. Čebelar« 1914, št. 8, stran 124. in nasl.) — Tajništvo je odposlalo 324 pisem; seje so bile 3; strokovnih predavanj 10. — Z vzklikom se je naprosil za vodstvo društva i za nadalje stari odbor. — Vsak čebelar-rojak, ki ga v lastno korist miče pristopiti društvu, naj javi svoje želje (lahko po dopisnici) na naslov predsednika: Josip Jekl, Apače, pošta Galicija na Koroškem; tam se tudi dobé vsa nadaljna pojasnila, pravila in položnice. Dopisniki naj blagovolijo pripisati svoj natančen naslov. Zum, zum!

Nadziranje telefonskih pogovorov. Občinstvo se opozarja na to, da se med vojnim stanjem telefonski pogovori nadzirajo. Če se pri tem konstatira, da se telefon izrablja za poročanje vznemirjajočih vesti glede vojnih dogodkov, se zamorejo po § 36., točka 1 c telefonskega reda ona govorilna mesta, odkoder prihajajo taki nedovoljeni pogovori, zapreti.

Ogrski državni zbor se skliče. Z Dunaja poročajo, da se bo sešel ogrski državni zbor novembra meseca, da reši več nujnih vladnih predlog, med njimi podaljšanje poslaniške dobe državnih poslancev.

Novi finančni minister. Njega Veličanstvo cesar je imenoval dosedanjega voditelja finančnega ministrstva, dr. Avgusta barona pl. Engel, za finančnega ministra. Novi finančni minister je bil zaprisežen dne 24. oktobra in nato sprejet v avdijenci.

Tretja avstrijska razredna loterija se začne 1. decembra 1914 in bo baje obsegala isto število srečk in imela iste dobitke kakor druga, ki je ravnokar končala.

Lloyd odpušča osobe. Iz Trsta se nam poroča z dne 29. oktobra: V zadnjih dneh se je osobju Lloyda na suhem in na morju pismeno odpovedala služba za konec meseca decembra.

Libuče pri Pliberku. (Pogreb vojaka.) Dne 26. oktobra smo pokopali tukaj vojaka Tomaža Stareja iz Zg. Libuče, ki je umrl na griži. Umrl je v bolnišnici na Dunaju in so njegovo truplo prepeljali v domovino, ki jo je v svojem življenju tako gorko ljubil. Rajni je bil posestnik, ne- oženjen in v vsakem oziru izvrsten mož, da je malo takih. Vsled svoje delavnosti in značajnosti si je pridobil velik ugled, da je bil kljub svoji mladosti izvoljen v občinski odbor. Bil je edini sin. Svojemu narodu je bil iz srca udan in je sodeloval pri vseh na-

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

rodnih prireditvah. Na severnem bojišču je dobil bolezen, ki ji je podlegel. Ena se njemu je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži. N. p. v m.!

Najnovejša poročila.

NA SEVERNEM BOJIŠČU.

Uradna poročila.

Berolin, 31. oktobra. (Uradno.)

Boj na severovzhodnem bojišču še ni odločen.

Zahodno od Varšave Rusi počasi slede našim močem, ki se nanovo grupirajo.

Berolin, 2. novembra. (Kor. urad.) Wolf-fov urad poroča: Veliki glavni stan, 1. novembra dopoldne: Na severovzhodu so stale naše čete tudi včeraj v še neodločenem boju z Rusi.

Dunaj, 31. oktobra. (Uradno.) V bližini gališko-bukovinske meje, severno od Kutu, je bila včeraj neka ruska kolona, obstoječa iz vseh vrst orožja, premagana.

V srednji Galiciji obvladujejo naše čete pridobljene pozicije severovzhodno od Turke, pri Starem Samboru, vzhodno od Przemysla in na spodnjem Sanu.

Več sovražnih napadov v prostoru pri Nisko je bilo odbitih. Ondi, kakor tudi pri Skole in Starem Samboru je bilo ujetih na stotine Rusov.

Operacije na Ruskem - Poljskem so tudi včeraj prešle brez boja.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

Popolna zmaga našega orožja v večdnevni bitki pri Turki in Pri Starem Samboru.

Dunaj, 1. novembra. (Kor. urad.) Uradno se razglasa: Na Ruskem - Poljskem se razvijajo novi boji. Napadi na naše postojanke so bili odbiti, več sovražnikovih oddelkov je razpodenih.

Večdnevna ljuta bitka v prostoru severovzhodno od Turke in južno od kraja Stari Sambor je dovela do popolne zmage našega orožja. Sovražnik, ki je vpadel v ta prostor, dve pehotni diviziji in ena strelska brigada, je bil vržen iz vseh svojih postojank. Črnovice naše čete drže. Artiljerijski ogenj Rusov, ki je bil osobito namerjen na rezidenco grško-orientalskega nadškofa, je ostal brez pomembnih posledic.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

VOJSKA S SRBI IN ČRNOGORCI.

Uspehi naše hrabre armade v Mačvi.

Dunaj, 2. novembra. (Kor. urad.) Uradno se razglasa 31. oktobra: Naše čete, ki so pri svojem vpadu v Mačvo zadale na močn., z žičnimi ograjami zavarovane utrdbe, v katere so mogle napraviti luknjo šele pred dvema dnevoma po daljših težavnih bojih pri Ravnju, so danes dosegle zopet pomembne uspehe. Dasi se je sovražnik obupno branil in dasi se težko koraka po Mačvi, ki je deloma močvirna, so vse naše čete Drino in Savo došle čete danes v široki črti prodirale naprej ter so vzele kraje Črnabara, Banovopolje, Radenkovič, Glušci in Tabanovič. — Potiorek, feldcajgmajster.

Bombardiranje Lovčena.

Milan. Bombardiranje Lovčena traja že nad osem dni. Zaradi koncentracije avstrijskega brodovja v Boki Kotorski se ni moglo udeležiti bombardiranja francosko brodovje. Zaradi tega niso mogle črnogorske baterije na Lovčenu kljub velikemu trudu napraviti nobene znatne škode.

BORBE NEMCEV PROTI FRANCOZOM, BELGIJCEM IN ANGLEŽEM.

Berolin, 2. novembra. Nemci so zasedli 14 krajev pri morju, katere so branili zavezniki.

Nemci zasedli Tourbout.

Faag, 31. oktobra. Nemci so zasedli Tourbout. Dixmuiden je porušen.

RUSKO-TURŠKA VOJSKA.

Ruskemu, angleškemu in francoskemu poslaniku v Carigradu so bili izročeni potni listi.

Carigrad, 31. oktobra. (Kor. urad.) Ruskemu, angleškemu in francoskemu poslaniku so se dostavili potni listi. Ruski in angleški poslanik odpotujeta nocoj zvečer, francoski pa jutri.

Carigrad, 31. oktobra. (Kor. urad.) S francoskega in angleškega poslaništva so že odstranili grbe.

Turška napoved vojske Rusiji.

Dunaj, 2. novembra. Kakor se čuje, je včeraj podala turška vlada Rusiji uradno napoved vojske.

Carigrad, 1. novembra. Kabel med Carigradom in Odeso je pretrgan.

NEMŠKI TORPEDO UNIČIL ANGLEŠKO KRIŽARICO.

Dover, 1. novembra. Reuterjev urad: Angleška križarica Hermes je bila včeraj ob 8. uri zjutraj zadeta od torpeda. Ostala je še 45 minut nad vodo in se potopila. Od posadke se pogreša 40 mož.

V SKADRU GROZI REVOLUCIJA.

Dunaj. V Skadru se boje revolucije; Malisori so zasedli vsa javna poslopja.

Loterijske številke:

Trst, 21. oktobra: 87, 23, 48, 59, 77.
Dunaj, 24. oktobra: 87, 15, 72, 38, 69.
Linc, 1. novembra: 42, 70, 35, 67, 57.
Gradec, 28. oktobra: 81, 70, 62, 44, 57.
Brno, 28. oktobra: 36, 12, 66, 13, 17.

Organist in cerkvenik

ki je s hvalnim uspehom dovršil orglarsko šolo v Celju, išče službo, če mogoče tako, da bi imel sestro pri sebi. Naslov pove upravnistvo „Mira“ št. 54.

Služba

orgánista in cerkovnika

je prosta. Oglasila sprejema župnijski urad Brdo pri Šmohorju, Koroško.

Tržne cene v Celovcu

29. oktobra 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	—	—	31	30	18	15
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	20	78	22	—	7	40
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—	—	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	8	88	11	—	4	40
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	7	—	8	40	—	—
„ kislo	5	—	7	—	—	—
Slama	5	—	6	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	12	—	16	—	—	—
Repa, ena vreča	1	20	1	50	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	40	—	—
„ sur. 1 „	2	—	2	30	—	—
Svinjska mast 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	20	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	—	3	20	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	—	—	—

Zakaj?

ne pišete takoj po krasni cenik in najnovejših vzorcih, kateri se dopolnjujejo vsakemu zastoj in poštne prosto iz

Prve gorenjske razpošiljalnice Ivan Savnik, Kranj 162

Iščeta se dva oženjena

voznika

za les voziti, pri svoji hrani. Za ženo je tudi stanovanje na razpolago in nekaj polja, da si more eno kravo držati. Plača po dogovoru. Pogoji: treznost. — Oglasila sprejema Valentin Wesiak, trgovec z lesom, Prevalje, Koroško.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 %

od dneva vloge
do dneva vzlaga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurznim izgubl.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4 %** naprej.